

**ANALIZA ANKETE O ZADOVOLJSTVU PRIVATNOG
SEKTORA USLUGAMA JAVNOG SEKTORA U 2019. GODINI**

ožujak 2020.

SADRŽAJ:

UVOD	3
METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	3
OSNOVNE INFORMACIJE O ANKETIRANIM PODUZEĆIMA	4
ZADOVOLJSTVO RADOM JAVNE UPRAVE	6
PREPORUKE ISTRAŽIVANJA	12
USPOREDBA POKAZATELJA ISRAŽIVANJA IZ 2017. I 2018. SA POKAZATELJIMA IZ 2019. GODINE	14

TABLICA GRAFOVA

<i>Graf 1 - Djelatnost anketiranih poduzeća</i>	4
<i>Graf 2 - Struktura ispitanika prema prometu</i>	5
<i>Graf 3 - Potrebna podrška pri zapošljavanju</i>	6
<i>Graf 4 - Kvalitet javnih usluga</i>	7
<i>Graf 5 - Ocjena poslovnog okruženja u Općini Žepče</i>	8
<i>Graf 6 - Zadovoljstvo postojećim komunikacijskim kanalima sa općinskom administracijom</i>	8
<i>Graf 7 - Kanali komunikacije</i>	9
<i>Graf 8 - Suradnja sa javnom upravom</i>	10
<i>Graf 9 - Objava informacija na web stranici Općine Žepče i RAŽ</i>	11
<i>Graf 10 - Suranja sa dijasporom</i>	12
<i>Graf 11 - Potreba za novim zapošljavanjem</i>	14
<i>Graf 12 - Potreba za obukama uposlenih po godinama</i>	15
<i>Graf 13 - Ocjena povoljnog poslovnog okruženja</i>	15
<i>Graf 14 - Potreba za poticajima za radnu snagu po godinama</i>	16

UVOD

Razvoja agencija Žepče već sedmu godinu za redom provodi anketiranje privatnog sektora o zadovoljstvu radom javne uprave. Anketiranje je kanal komunikacije privatnog i javnog sektora na koji način se prikupljaju informacije o stanju i potrebama privrede u Općini Žepče, a rezultati ankete predstavljaju smjernice za kreiranje politika koje će biti poticajne za privatni sektor.

Svrha istraživanja je da se ustanovi nivo zadovoljstva privatnog sektora uslugama općinske uprave i ostalim elementima važnim za poslovno okruženje kako bi se, u skladu sa nalazima i zaključcima ankete poduzeli konkretni koraci radi poboljšanja tog okruženja kao i pruženih usluga privatnom sektoru od strane općinske uprave.

Istraživanje je provedeno u periodu od novembra/studenoga 2019. pa do marta/ožujka 2020. godine.

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je provedeno putem upitnika koji je poslan e-mailom i poduzetnici su ih elektronski popunjavali i slali, a neki od njih su popunjavani na adresama poduzetnika i ispunjavani su ručno. Upitnik je sačinjen od 37 pitanja koja su se odnosila na: osnovne informacije o poduzeću, potrebe u poslovanju te pitanja o poslovnom okruženju i zadovoljstvo radom javne uprave.

Podaci iz istraživanja su predstavljeni brojčano, procentualno i grafički, u zavisnosti od vrste i složenosti pitanja odnosno odgovora ispitanika.

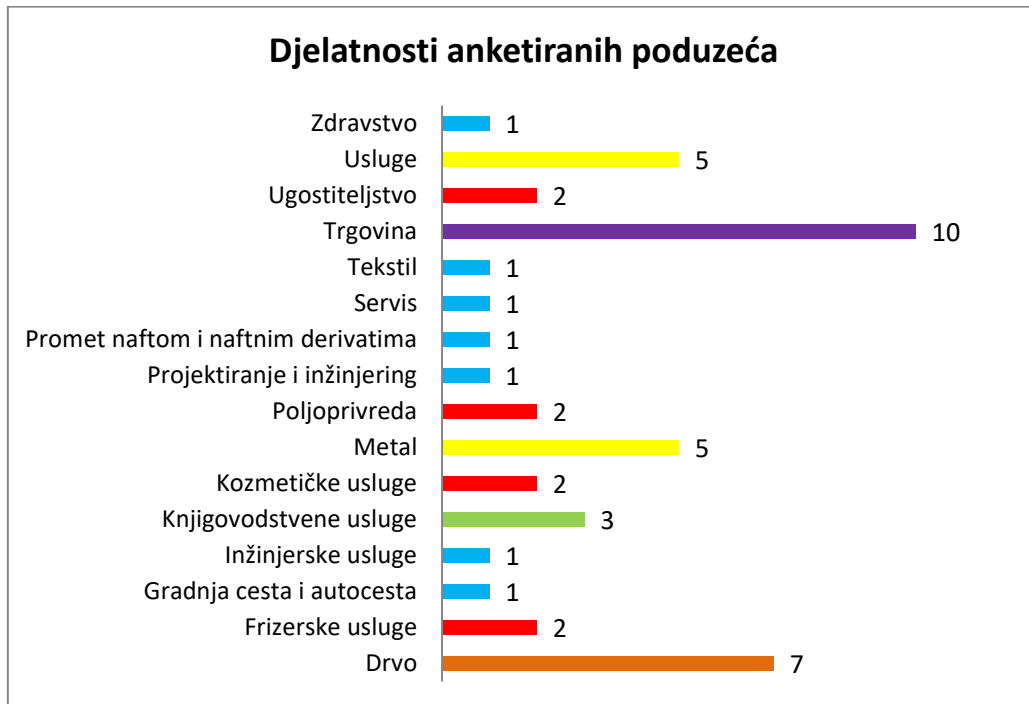
Pored odgovora na pitanje, u upitniku je ostavljena mogućnost da predstavnici privatnog sektora daju prijedlog za poboljšanje ili definiraju podršku koja ima je potrebna u određenoj sferi poslovanja.

Anketa je provedena na uzorku **od 45** poslovnih subjekata koji posluju na području općine Žepče registriranih kao obrt i d.o.o.

Sama analiza se sastoji iz dva dijela: osnovni podaci o anketiranim poduzećima te potrebe i prioriteti u poslovanju i zadovoljstvo radom javne uprave.

OSNOVNE INFORMACIJE O ANKETIRANIM PODUZEĆIMA

U istraživanju je sudjelovalo 45 gospodarskih subjekata od čega je 14 ili 31% obrta i 31 ili 69 % d.o.o firmi. Najviše anketiranih firmi dolazi iz sektora trgovine 10 ili 22%; drvo 7 ili 16%; metala i usluga po 5 ili 11%; knjigovodstva 3 ili 7%; ugostiteljstva, poljoprivrede, kozmetičkih i frizerskih usluga sa 2 ili 4%. Ostali sektori su zastupljeni sa po 1 sudioniku istraživanju.

Graf 1 - Djelatnost anketiranih poduzeća

Pretežna djelatnost anektiranih poduzeća je: trgovina robom široke potrošnje, ugostiteljske usluge, proizvodnja obloga od lima za izolaciju, računovodstvo, knjigovodstvo i porezna savjetovanja, inženjerske usluge, izrada i održavanje baze podataka, frizerske usluge, kozmetičarske usluge, vulkanizerske usluge, proizvodnja elemenata i ploča za masivni namještaj, proizvodnja metalnih konstrukcija i ograda, proizvodnja radne odjeće, proizvodnja i prodaja vina, usluge održavanja mašina i prateće opreme u tekstilnoj industriji, promet naftom i naftnim derivatima, uvoz i distribucija kamina i peći, proizvodnja dječjih krevetića, usluga u javnom zdravstvu, gradnja cesta i autocesta, prerada voća i povrća, mliječni proizvodi od koza, plastična proizvodnja.

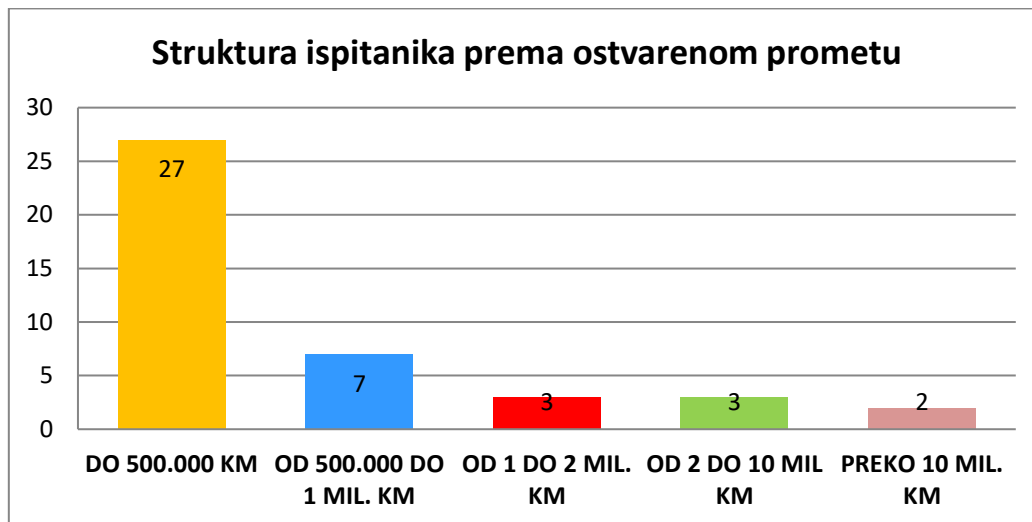
Izvoznici čine 29% anketiranih poduzeća (13 ispitanika). Zemlje u koje najčešće izvoze su: Njemačka, Hrvatska, Danska, Crna Gora, Švedska, Francuska, Slovenija, Srbija i Albanija.

Anketirane firme zapošljavaju 664 radnika od čega je 487 muškaraca i 177 žena.

Prema broju zaposlenih, najveći broj anektiranih poduzeća spada u grupu mikro poduzeća ili poduzeća koja zapošljavaju do 10 radnika (29 poduzeća).

Kada je u pitanju ostvareni promet, najviše anketiranih poduzeća ostvaruje promet do 500.000 KM -27 ili 60%.

Kada je u pitanju porijeklo kapitala, 40 ili 89% anketiranih poduzeća je potvrdilo kako je porijeklo njihovog kapitala domaće, 2 poduzeća su navela da je porijeklo njihovog kapitala domaće-strano, jedno poduzeće domaće-dijaspora i jedno je poduzeće navelo kako je porijeklo njenog kapitala iz dijaspore.

Graf 2 - Struktura ispitanika prema prometu

U razvoj poduzeća u 2019. godini investiralo je 25 ili 56% anektiranih, a od toga je 8 ili 32% poduzeća invenstiralo u ukupnoj vrijednosti do 10.000,00 KM, 7 ili 28% od 10.000,00 KM do 50.000,00 KM, 5 ili 20% od 50.000,00 KM do 100.000,00 KM, 5 ili 20% poduzeća od 100.000,00 KM do 1 milijuna KM i to najčešće u nabavku opreme i dogradnju postojećeg objekta.

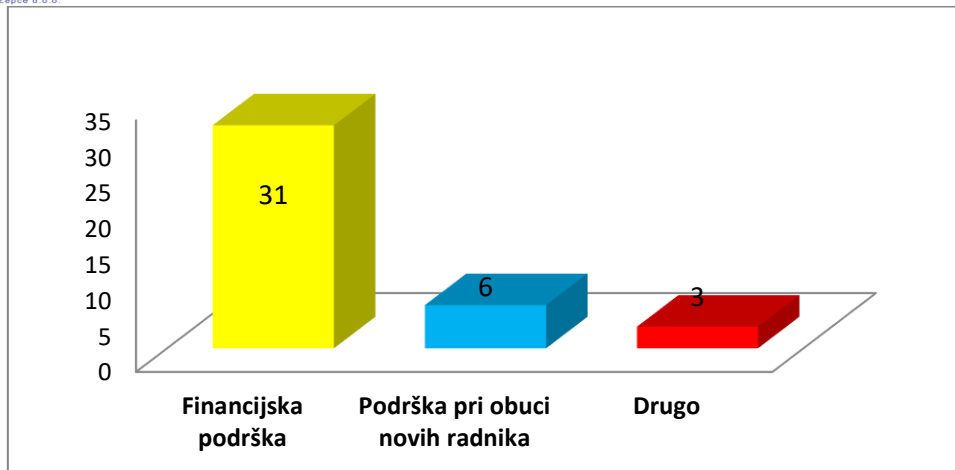
Potrebe i prioriteti u poslovanju

Potrebe za novim upošljavanjem izrazilo je 28 ili 62% anketiranih firmi, 7 ili 16% anketiranih firmi je naglasilo kako nema potrebu za novim zaposlenjem, dok 10 ili 22% kako ne zna, odnosno nisu sigurni da li će u skoroj budućnosti imati potrebu za novim zaposlenjem.

Ispitanici su naveli vrstu kadrova koji su im potrebni kod novog zaposlenj

Najveći broj (26 ili 84%) zanimanja su trogodišnja i to: stolari, vozači, prodavači, šivači, krojači, zavarivači, armirači, kuhari, konobari, električari i građevinski radnici. Nešto manji postotak (3 ili 10%) su četverogodišnja zanimanja odnosno ekonomisti, drveni tehničari i knjigovođe. Najmanji broj potrebnih kadrova je visoka školska sprema (2 ili 6%) a to su zanimanja:dipl.ekonomist i dipl.inžinjer prometa.

Na pitanje „Koja vrsta podrške općine vam je potrebna pri zapošljavanju?“, njih 31 ili 63% je reklo da im je potrebna financijska podrška (financiranje poreza i doprinosa) pri zapošljavanju, 6 ili 12% organizacija obuke novih radnika u okviru Centra za poslovne kompetencije Žepče, 3 ili 6% je navelo da je potrebna druga vrsta podrške, ne precizirajući vrstu. Struktura odgovora vidljiva je na grafu 3.

Graf 3 - Potrebna podrška pri zapošljavanju

Potrebu za obukama uposlenih/menadžmenta izrazilo je 9 ili 20% ispitanika. Kada su u pitanju vrste obuka ispitanici su naveli:

- Obuke novih radnika u procesu proizvodnje
- Usavršavanje rada na strojevima
- Informatička obuka
- Usavršavanje programa za projektiranje (specijalizirani softveri)

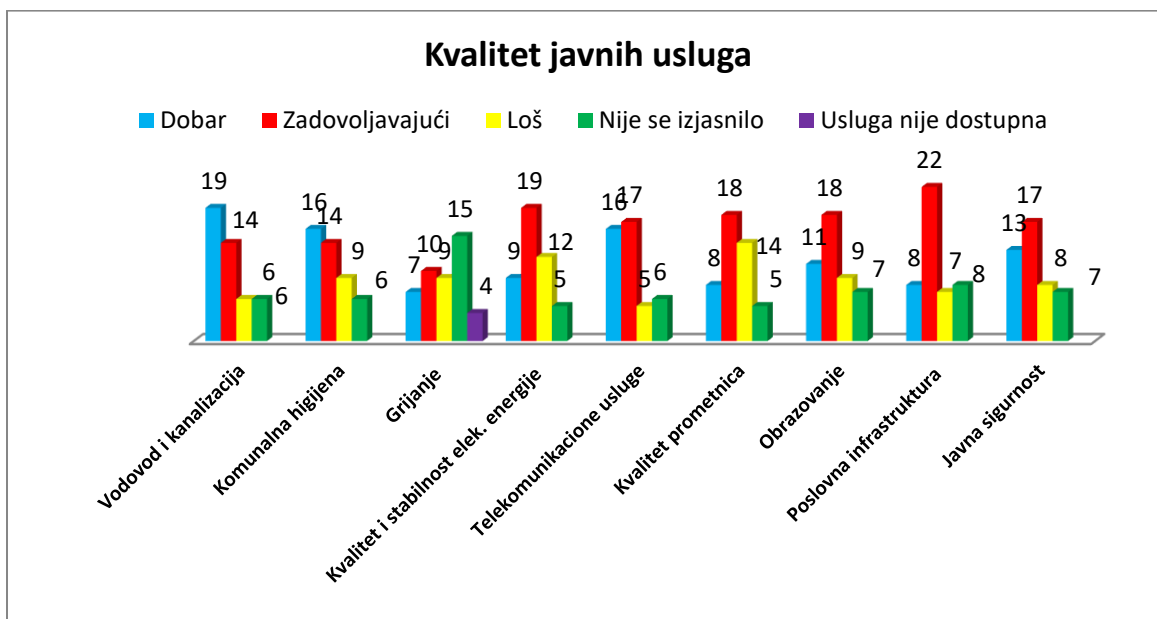
Njih 6 ili 15% ispitanika izrazilo je potrebu za tehničkom podrškom pri realizaciji obuka, što podrazumijeva angažovanje vanjskih kapaciteta za održavanje obuke, vanjskih eksperata koji bi istu izvodili te druge vidove konsultantske podrške pri obuci radnika.

ZADOVOLJSTVO RADOM JAVNE UPRAVE

Kada je upitanju kvalitet javnih usluga, rezultati su slijedeći:

- *Vodovod i kanalizacija:* 19 ili 42% anketiranih firmi se izjasnilo kako je kvalitet usluge dobar, 14 ili 31% zadovoljavajući, 6 ili 14% loš, 6 ili 13% nije se izjasnilo o kvaliteti.
- *Komunalna higijena:* 16 ili 36% anketiranih firmi je izjasnilo kako je kvalitet usluge dobar, 14 ili 31% zadovoljavajući, 9 ili 20% loš, 6 ili 13% nije se izjasnilo o kvaliteti.
- *Grijanje:* 7 ili 16% anketiranih firmi je izjasnilo kako je kvalitet usluge dobar, 10 ili 22% zadovoljavajući, 9 ili 20% loš, 4 ili 9% usluga nije dostupna, a 15 ili 33% nije se izjasnilo o kvaliteti.
- *Kvalitet i stabilnost električne energije:* 9 ili 20% anketiranih firmi je izjasnilo kako je kvalitet usluge dobar, 19 ili 42% zadovoljavajući, 12 ili 27% loš, 5 ili 11% nije se izjasnilo o kvaliteti.
- *Telekomunikacione usluge:* 16 ili 36% anketiranih firmi je izjasnilo kako je kvalitet usluge dobar, 17 ili 39% zadovoljavajući, 5 ili 11% loš, 6 ili 14% nije se izjasnilo o kvaliteti.
- *Kvalitet prometnica/saobraćajnica:* 8 ili 18% anketiranih firmi je izjasnilo kako je kvalitet usluge dobar, 18 ili 40% zadovoljavajući, 14 ili 31% loš, 5 ili 11% nije se izjasnilo o kvaliteti.
- *Srednjoškolsko obrazovanje:* 11 ili 24% anketiranih firmi je izjasnilo kako je kvalitet usluge dobar, 22 ili 40% zadovoljavajući, 9 ili 20% loš, 7 ili 16% nije se izjasnilo.
- *Poslovna infrastruktura: a koja podrazumijeva: postojanje razvojne agencije, poduzetničkih centara, poslovnih inkubatora, inkubatora za nove tehnologije, poduzetničkih akceleratora, poslovnih parkova, centara kompetencija, poslovnih zona,* 8 ili 18% anketiranih firmi je ocijenilo kao „dobru“, 22 ili 49% istaklo je da je kvalitet ove usluge zadovoljavajući, 7 ili 15% ocijenilo je ovu uslugu kao lošu, dok se 8 ili 18% nije izjasnilo.
- *Javna sigurnost: koja podrazumijeva rad institucija zaduženih za održavanje i kontrolu poštivanja javnog reda i mira u svih segmentima,* 13 ili 29% anketiranih firmi ocijenilo je kao

dobru, 17 ili 38% smatra da je javna sigurnost na zadovoljavajućem nivou, dok 8 ili 18% ispitanika smatra da je javna sigurnost loša. 7 ili 15% nije se izjasnilo o kvaliteti javne sigurnosti u Općini Žepče.

Graf 4 - Kvalitet javnih usluga

Kada su u pitanju usluge općinske administracije a koje su potrebne privatnom sektoru, ispitanici su mogli da se izjasne koja od njih im je najpotrebnija, birajući: E-obrasce, uslugu „48 sati“ (dostavljanje odgovora na postavljeni zahtjev ili predmet unutar 48 sati od strane općinske administracije), podršku lokalne samouprave u rješavanju predmeta na višim razinama, promociju lokalnog gospodarstva kroz organizaciju: sajмова, Gospodarskog foruma, B2B susreta, susreta sa dijasporom ili drugu uslugu koja nije obuhvaćena pobrojanim.

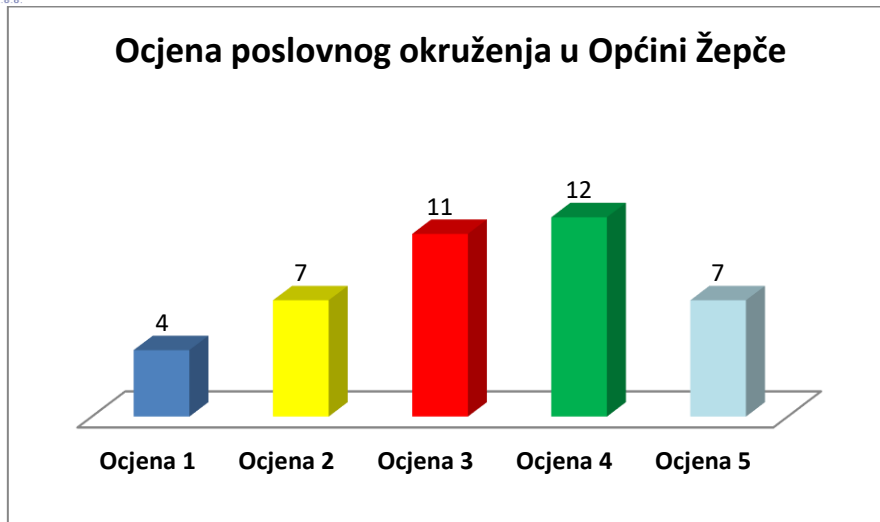
Na ovo pitanje je odgovorilo 42 ispitanika i najveći broj je istaknuo potrebu za podrškom lokalne samouprave u rješavanju predmeta na višim razinama (18 ili 43%), E-obrasce (10 ili 24%), promociju lokalnog gospodarstva kroz organizaciju: sajмова, Gospodarskog foruma, B2B susreta, susreta sa dijasporom (5 ili 12%), sistem 48 sati (5 ili 12%), drugo (4 ili 9%) gdje su naveli brže rješavanje dozvola i uvođenje zasebnog šaltera za privrednike.

Kao prednost poslovanja u Općini Žepče firme su navele: povoljan geografski položaj, brzo i efikasno pružanje usluga, brzo rješavanje svih dozvola i finansijsku podrška kroz grantove.

Kao nedostatke/poteškoće naveli su: iseljavanje stanovništva, nedostatak kvalificirane radne snage, neefikasnost katastra, visoke komunalne naknade i slaba infrastruktura (prometnice)u Općini Žepče.

Najveći broj ispitanika (12 ili 29%) ocijenilo je **poslovno okruženje** ocjenom 4 ili „vrlo dobro“, 11 ili 26% kompanija je poslovno okruženje ocijenilo sa ocjenom 3 ili „dobro“, 7 ili 17% kompanija za poslovno okruženje dalo je ocjenu 5 ili „odlično“ a isto toliko kompanija je poslovno okruženje sa ocjenom 2 ili „zadovoljava“ dok su ocjenu 1 za poslovno okruženje dale 4 ili 9% kompanija.

O poslovnom okruženju nisu se izjasnile 4 kompanije.
 Struktura odgovora može se vidjeti na grafu 6.

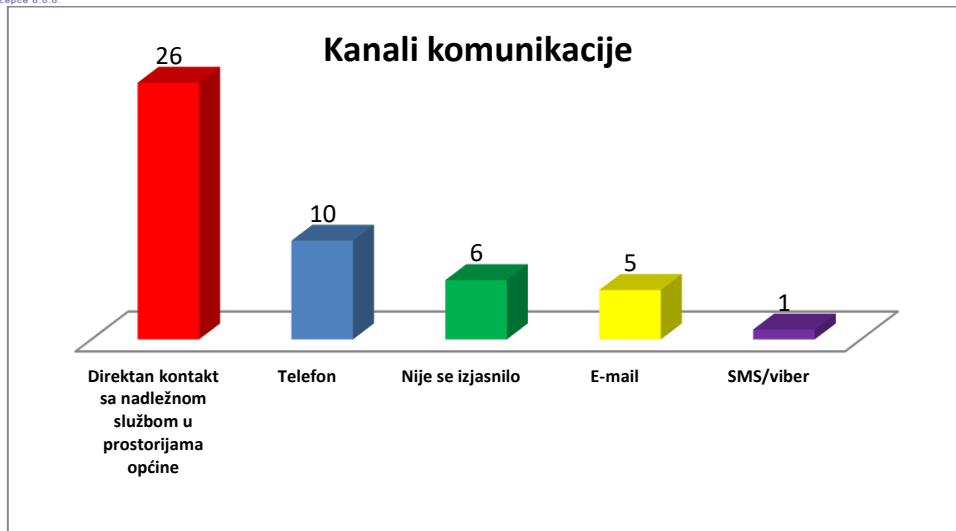
Graf 5 - Ocjena poslovnog okruženja u Općini Žepče

Od usluga Općine, prema rezultatima istraživanja, većina ispitanika koji su dali odgovore, (26 ili 74%), zadovoljno je postojećim komunikacijskim kanalima koji su im na raspolaganju za komunikaciju sa općinskom administracijom i to direktni susret sa službenicima, e mail, viber broj, dani otvorenih vrata, cityhub aplikacija. Također, veći broj ispitanika koji su ocijenili komunikaciju sa općinskom administracijom (12 ili 34%) izrazilo je nezadovoljstvo istom.

Graf 6 - Zadovoljstvo postojećim komunikacijskim kanalima sa općinskom administracijom

Najčešći oblik komunikacije sa javnom upravom je: direktan kontakt koji koristi 26 ili 54% anketiranih firmi; telefon 10 ili 21% firmi, e-mail 5 ili 10% firmi, SMS/viber 1 ili 2% firma, a 6 firmi se nije izjasnilo.

Graf 7 - Kanali komunikacije

Istraživanje je tražilo odgovor na pitanje, **na koji način kompanije najčešće surađuju/stupaju u interakciju sa općinskom administracijom**. Ponudjeno je više odgovora/načina suradnje: anketiranje, strateško planiranje, javne rasprave, Lokalni ekonomski forum, sastanci sa načelnikom te realizacija zahtjeva vezanih za poslovanje.

Prema odgovorima anketiranih najčešći vid suradnje sa općinskom administracijom je kod realizacije zahtjeva vezanih za poslovanje (18 ili 38% ispitanika), kroz anketiranje (12 ili 25%), sastanci sa načelnikom (6 ili 13%), kroz Lokalni ekonomski forum (5 ili 10%), na javnim raspravama 3 ili 6%, u procesu strateškog planiranja 3 ili 6% anketiranih firmi, a jedna firma ili 2% je odabrala odgovor „drugo“.

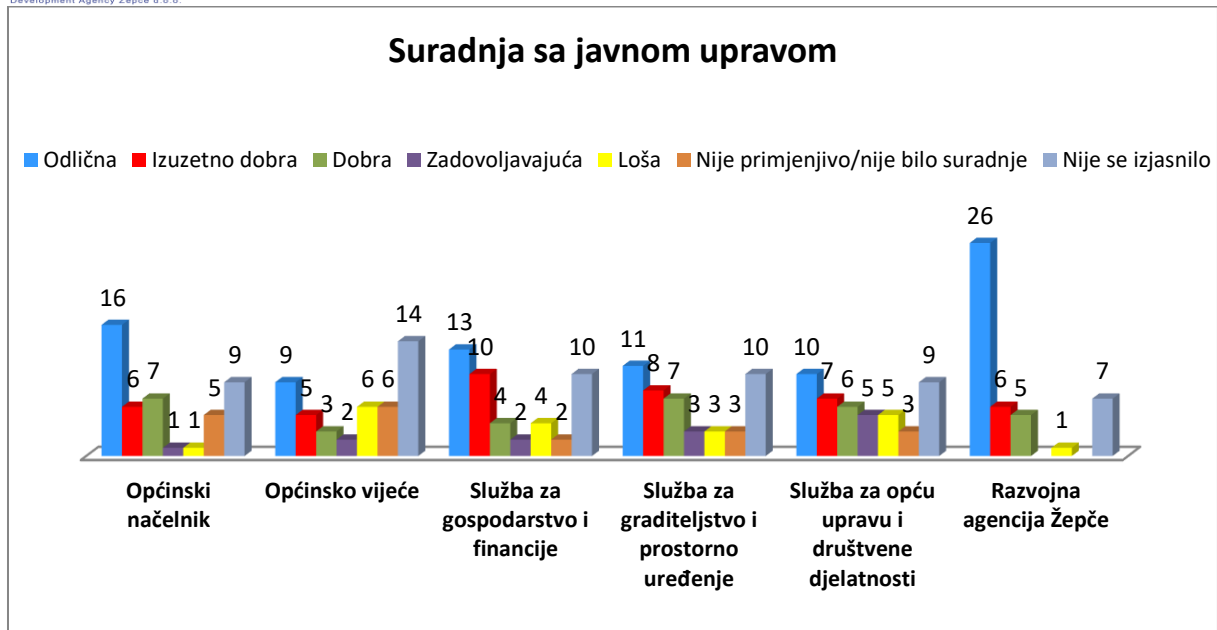
Ocjena suradnje sa Općinom Žepče

Ispitanici su imali priliku da ocijene suradnju sa Općinom Žepče, odnosno općinskim službama, Općinskim vijećem i Razvojnou agencijom Žepče.

U nastavku dajemo tabelarni i grafički prikaz dodijeljenih ocijena od strane 45 anketiranih kompanija za svaku od institucija:

	Odličan 5	Vrlodobar 4	Dobar 3	Dovoljan 2	Loše 1	Nije imalo suradnju	Nije dalo odgovore
Općinski načelnik	16 ili 36%	6 ili 13%	7 ili 16%	1 ili 2%	1 ili 2%	5 ili 11%	9 ili 20%
Općinsko vijeće	9 ili 20%	5 ili 11%	3 ili 7%	2 ili 5%	6 ili 13%	6 ili 13%	14 ili 31%
Služba za gospodarstvo i financije	13 ili 29%	10 ili 22%	4 ili 9%	2 ili 5%	4 ili 9%	2 ili 4%	10 ili 22%
Služba za graditeljstvo i prostorno uređenje	11 ili 24%	8 ili 18%	7 ili 15%	3 ili 7%	3 ili 7%	3 ili 7%	10 ili 22%
Služba za opću upravu i društvene djelatnosti	10 ili 22%	7 ili 16%	6 ili 13%	5 ili 11%	5 ili 11%	3 ili 7%	9 ili 20%
RAŽ	26 ili 58%	6 ili 13%	5 ili 11%	0	1 ili 2%	0	7 ili 16%

Ukupna struktura ocjena predstavljena je na grafu 8.

Graf 8 - Suradnja sa javnom upravom

Na pitanje „*Koje usluge RAŽ-a su vam najbitnije*“, anketirane kompanije su odgovorile:

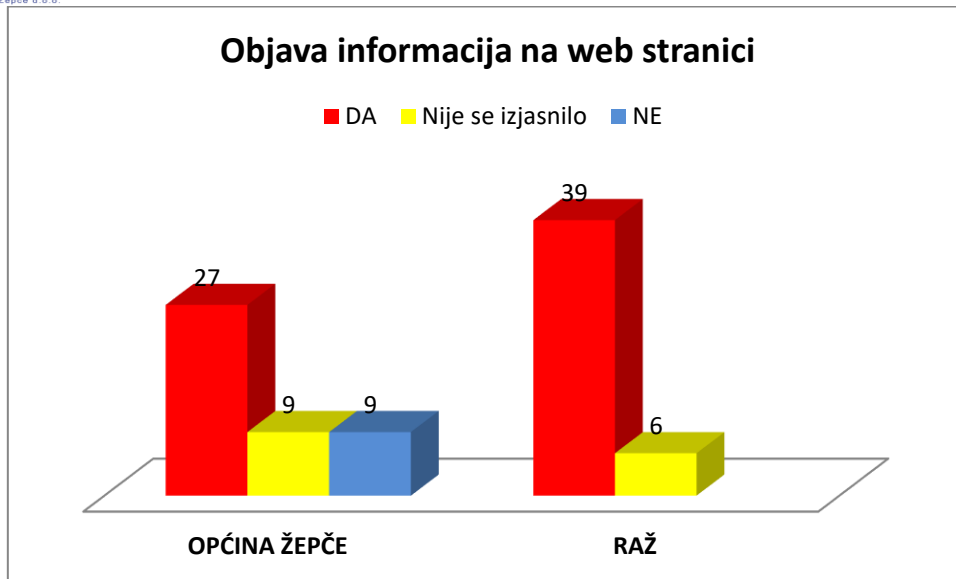
- Redovno informiranje o javnim pozivima -32 kompanije ili 38%
- Podrška u pripremi projektnih prijedloga -19 kompanija ili 23%
- Priprema i provođenje programa obuke za novouposlene i uposlene u okviru Centra za poslovne kompetencije Žepče-8 ili 9%
- Priprema i provođenje programa edukacija za menadžment firme (upravljanje, financije, ljudski resursi)- 7 ili 8%
- Organizacija nastupa na sajmovima -6 ili 7%
- Ekonomsko, pravno i porezno savjetovanje -4 ili 5%
- Drugo-4 ili 5%
- Organizacija B2B susreta-3 ili 4%
- Usluge promocije (izrada web stranica, promo materijala)-1 ili 1%

Ispitanici su se mogli izjasniti o **strukturi web stranica Općine Žepče i Razvojni agencije Žepče** posebno kada je u pitanju dostupnost informacija važnih za privatni sektor.

Ukupno 37 ispitanika se izjasnilo o web stranici Općine Žepče, te je njih 27 ili 75% dalo pozitivne ocijene za dostupnost informacija važnih za privatni sektor koje se nalaze na web stranici Općine.

Kada je u pitanju web stranica RAŽ-a, ocjenu je dalo 39 ispitanika i 100% njih smatra web stranicu RAŽ-a informativno prilagođenom privatnom sektoru.

Struktura odgovora se može vidjeti na grafu 9.

Graf 9 - Objava informacija na web stranici Općine Žepče i RAŽ

Na upit : Da li Općina Žepče pruža određene olakšice u poslovanju privrednih subjekata?, odgovorilo je 37 kompanija od čega njih 21 ili 47% smatra da Općina Žepče pruža olakšice za poslovanje kompanijama koje posluju u Općini Žepče dok njih 16 ili 35% smatra da Općine Žepče ne pruža olakšice u poslovanju kompanijama na svom području, 8 ili 18% ispitanika se nije izjasnilo o ovom pitanju.

Nastavno na olakšice u poslovanju, ispitanicima je data mogućnost da daju prijedlog za grant linije koje bi Općina Žepče trebala plasirati privatnom sektoru kako bi potakla razvoj privatnog sektora.

Kao prijedlozi istaknute su grant linije:

- Grant sredstva za samozapošljavanje
- Grant sredstva za nabavku opreme
- Grant sredstva za izgradnju i uređenje poslovnog prostora
- Sufinanciranje zapošljavanja novih radnika

Anketirane kompanije su zamoljene da predlože nove grant linije podrške privatnom sektoru i navele su slijedeće:

- Sufinanciranje kupovine opreme i repromaterijala,
- Sufinanciranje izgradnje i uređenja poslovnog prostora;
- Sufinanciranje novouposlenih radnika;
- Sufinanciranje zapošljavanje pripravnika;
- Sufinanciranje obuke nezaposlenih osoba za poznatog poslodavca
- Podrška očuvanju starih tradicionalnih zanata, obrta i deficitarnih zanimanja,

Obzirom da Općina Žepče radi na **jačanju suradnje sa dijasporom**, kroz istraživanje se nastojalo doći do povratnih informacija od privatnog sektora o tome da li ima suradnju sa predstavnicima žepačke dijaspore.

Na pitanje: Da li surađujete sa dijasporom?, odgovore je ponudilo 38 ispitanika od čega njih 17 ili 38% je izjavilo da ostvaruje suradnju s dijasporom, a 21 ili 47% se izjasnilo da ne surađuje s dijasporom.

Struktura odgovora vidljiva je na grafu 10.

Graf 10 - Suradnja sa dijasporom

Kada je u pitanju poticanje ulaganja iz dijaspore od strane Općine, anketirane firme su dale prijedloge i to:

- Unaprijediti uvjete za investiranje na području općine Žepče, uz mogućnost dobivanja besplatnog građevinskog zemljišta, i pojednostavljenje procesa ishodovanja građevinskih dozvola;
- Smanjiti općinske naknade i brzinu dobivanja svih potrebnih dozvola za poslovanje koje su u nadležnosti Općine;
- Organiziranje susreta domaćih poduzetnika i poduzetnika iz dijaspore s akcentom na razmjenu iskustava, predstavljanje projekta i potreba i kod nas i u dijaspori.

Također, anketirane firme dale prijedloge za unapređenje budućih odnosa sa dijasporom i to:

- Redovno informirati BiH dijasporu o djelatnostima u koje mogu ulagati,
- Priprema promotivnih brošura u kojima bi se prezentirale domaće kompanije tako i kompanije iz dijaspore sa svojim proizvodima i uslugama i iste bi se promovirale na društvenim mrežama,
- Organizacija B2B susreta domaćih kompanija i kompanija iz dijaspore u zemlji i inozemstvu

ZAKLJUČCI I PREPORUKE ISTRAŽIVANJA

Provedeno istraživanje imalo je za cilj ustanoviti nivo zadovoljstva privatnog sektora radom javne uprave, zadovoljstvo komunalnim uslugama i konkretne potrebe privatnog sektora na području općine Žepče.

U ovom dijelu su izdvojeni najvažniji zaključci i preporuke ispitanika.

a) Prioriteti u poslovanju

Kao prvi prioritet poslovanja, istaknuta je potreba za zapošljavanjem kadrova sa zanatskim zanimanjima kojih nedostaju na lokalnom tržištu rada. Značajan broj ispitanika (7 ili 15%) dolazi iz drvnog sektora koji ističu potrebu za zapošljavanjem stolara i drvnih tehničara.

Obzirom da Općina Žepče ima nadležnost nad obrazovanjem, preporuka za podršku ovom segmentu je :

- kreiranje mjera i inicijativa u pravcu stipendiranja deficitarnih zanimanja,
- poboljšanje praktične nastave za zanimanja koja se obrazuju unutar postojećih nastavnih planova i programakroz uvođenje tzv. dual obrazovanja na lokalnoj razini.

- osiguravanju kvalificirane radne snage u drvnom sektoru koji prednjači u izvozu i prihodovanju od ostalih prerađivačkih djelatnosti kroz intervencije u neformalnom obrazovanju ili uspostavu suradnje sa školama iz okruženja koje nude obrazovanje učenika za drveni sektor.
- Veća i kontinuirana financijska podrška u zapošljavanju

Kada su u pitanju obuke, ispitanici su istakli potrebu za obukama radnika u području rada u procesu proizvodnje na konkretnim poslovima i radnim zadacima.

Najveći broj zaposlenih, koji dolaze iz redova završenih srednjoškolaca, ne posjeduje osnovno temeljno znanje koje je povezano sa praksom.

Ovo direktno upućuje na potrebe za intervencijom u organiziranju kvalitetnije praktične nastave za učenike i obvezu škola da prate razvoj novih tehnologija koje doprinose konkurentnosti MSP sektora.

b) Zadovoljstvo javnim uslugama

Ispitanici su sa lošom ocjenom ocijenili slijedeće javne usluge:

- „Kvalitet prometnica/saobraćajnica“,
- „Kvalitet opskrbe električnom energijom“

U tom smislu je potrebno intenzivnije raditi na pronalasku financijskih sredstava za infrastrukturne projekte u Općini Žepče, a koji obuhvaćaju izgradnju novih i održavanje postojećih prometnica. Također, zahtjev privatnog sektora je za njihovim većim angažmanom prilikom izrade Plana kapitalnih investicija Općine Žepče.

Kada je u pitanju kvalitetnija opskrba električnom energijom, naglašena je potreba stalne komunikacije sa pružiocima ovih usluga bez obzira što nisu u ingerenciji lokalne samouprave, a s ciljem da se poboljša opskrba i otklone nedostaci.

Kada je u pitanju ocjena suradnje sa općinskom administracijom, najpozitivnije je ocijenjena Razvojna agencija Žepče i Općinski načelnik. Poslovno okruženje ocijenjeno je kao vrlo dobro i većina ispitanika je zadovoljna komunikacionim mehanizmima koji su im na raspolaganju u općini Žepče.

Potrebno je u narednom periodu raditi na jačanju sistema e uprave kako bi se uticalo na uštedu vremena stranaka koje realiziraju svoje zahtjeve i rješavaju pitanja dolaskom na adresu službenika ili resorne službe.

Ispitanici su jasno i precizno predložili **grant linije** koje bi Općina Žepče trebala plasirati prema privatnom sektoru i to:

- Grant sredstva za samozapošljavanje;
- Sufinanciranje kupovine opreme i repromaterijala,
- Sufinanciranje izgradnje i uređenja poslovnog prostora;
- Sufinanciranje novouposlenih radnika;
- Sufinanciranje zapošljavanje pripravnika;
- Sufinanciranje obuke nezaposlenih osoba za poznatog poslodavca
- Podrška očuvanju starih tradicionalnih zanata, obrta i deficitarnih zanimanja,

Prilikom ocjenjivanja poslovnog okruženja u općini Žepče, anketirane kompanije su predložile da se uspostavi poseban šalter samo za privatni sektor kako bi se skratilo vrijeme čekanja i ubrzalo rješavanje zahtjeva.

U kontekstu **suradnje sa dijasporom**, ispitanici su predložili unaprjeđenje uvjeta za gradnju i investiranje te organizaciju događaja koji bi okupili domaće i poduzetnike iz dijaspore radi transfera znanja i iskustava te uspostave poslovne suradnje.

Predložene su i drugi načini suradnje sa dijasporom kroz : redovno informiranje BH dijaspore o sektorima i djelatnostima u koje mogu ulagati; Priprema promotivnih brošura u kojima bi se prezentirale

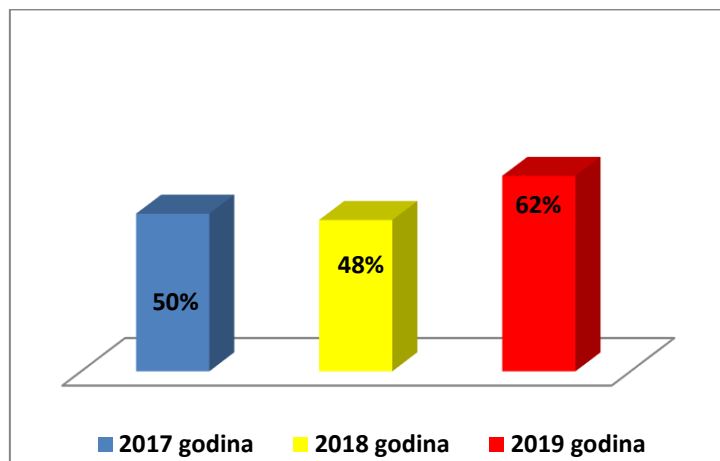
kako domaće kompanije tako i kompanije iz dijaspore sa svojim proizvodima i uslugama i iste bi se promovirale na društvenim mrežama,

Razvojna agencija Žepče ima razrađen model organizacije ovakvih i sličnih događaja i potrebno je i u narednom periodu raditi na redovnoj organizaciji ovakvih i sličnih događaja.

Očigledna je potreba sa još većim povezivanjem javne uprave sa domaćim poduzetnicima u cilju bržeg protoka informacija i rješavanja problema i zahtjeva koji dolaze od strane poduzetnika. Također, evidentno je da i usluge općinskih Službi nisu dovoljno prepoznate što zahtijeva kvalitetnije predstavljanje rada općinske administracije ,a koje mora biti kontinuirano i dostupno svakom poduzetniku koji posluje na području općine Žepče.

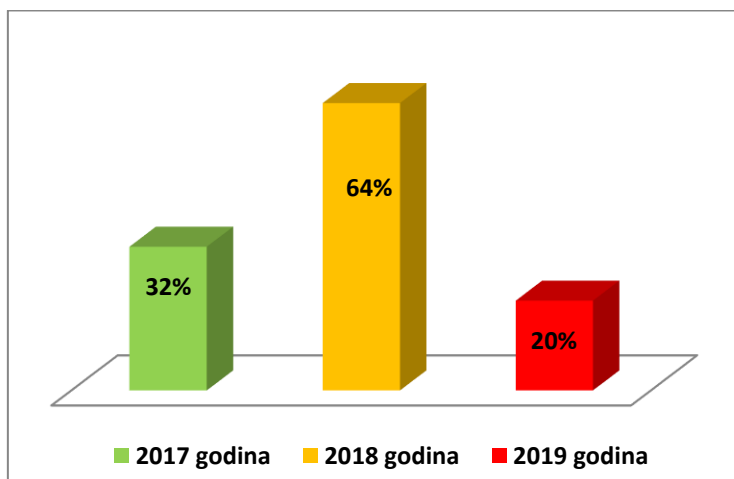
USPOREDBA POKAZATELJA ISRAŽIVANJA IZ 2017. I 2018. SA POKAZATELJIMA IZ 2019. GODINE

Ispitivanje zadovoljstva privatnog sektora uslugama javnog sektora se radi na godišnjem nivou. Svake godine se nastoje pratiti pokazatelji napredka i efekat uvedenih mjera po preporukama privatnog sektora.

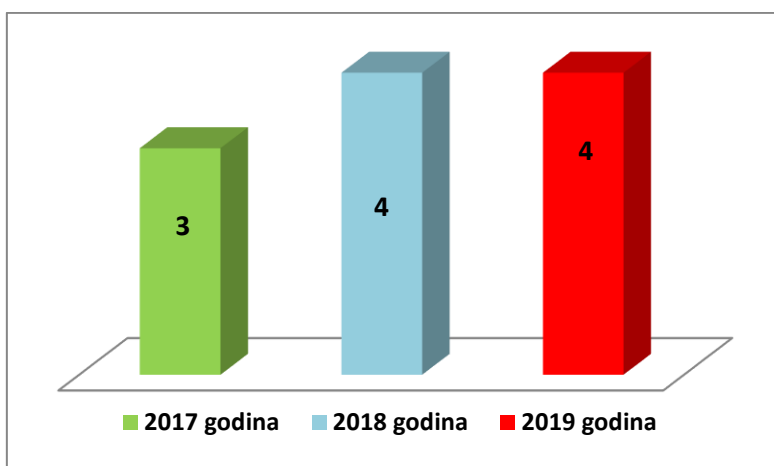
Graf 11 - Potreba za novim zapošljavanjem

U 2019.godini evidentirano je povećanje potreba za novim zapošljavanjem koja može ukazati na pozitivne gospodarske trendova u Općini Žepče. U odnosu na 2018. godinu kada je ta potreba iznosila 48% , u 2019. godini bilježimo povećanje za 14% , što ukupno iznosi 62%, kao što je vidljivo na grafu 11.

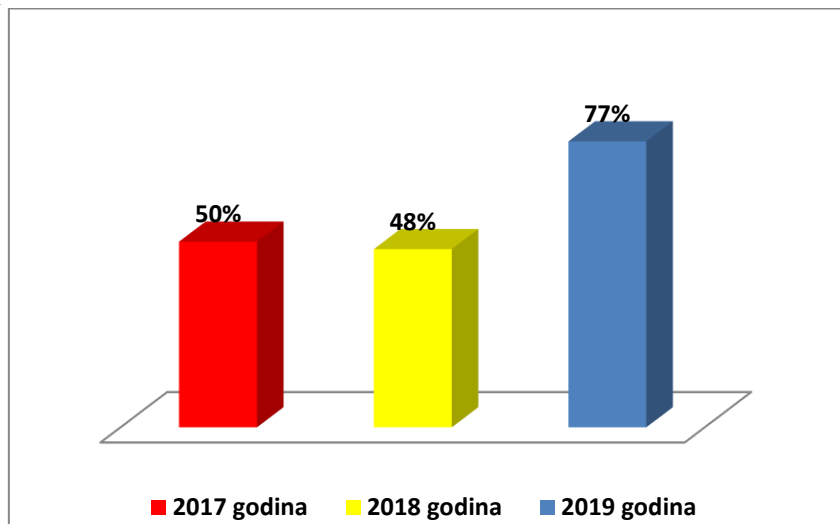
Graf 12 - Potreba za obukama uposlenih po godinama

Potreba za obukama uposlenih se smanjila za 44% u odnosu na 2018. godinu i sada iznosi 20%, što može biti uzrokovano razvojem vlastitih modela obuke radnika u kompanijama te cirkulaciju radnika koji imaju radno iskustvo unutar različitih kompanija istog sektora u Općini Žepče.

Graf 13 - Ocjena povoljnog poslovnog okruženja

Ocjena poslovnog okruženja nije rasla u odnosu na prethodnu godinu ali je i dalje zadržala visoku ocjenu posebno ako se razmotri činjenica da većina faktora koji utiču na poslovno okruženje potiču sa viših razina vlasti.

Graf 14 - Potreba za poticajima za radnu snagu po godinama

Potreba za poticajima za radnu snagu se povećala u odnosu na 2018.godinu za 29% i iznosi 77%, što možemo povezati i sa porastom potreba za novim zapošljavanjem.

Istraživanje i ove godine pokazuje da je u procesu zapošljavanja kompanijama najviše potrebna finansijska podrška.

Poticaji za radnu snagu rasterećuju dio troškova u kompanijama te porast potrebe za finansijskim sredstvima za zapošljavanje može ukazivati i na potrebu kompanija za ulaganje sredstava u proširenje poslovanja za koji je potreban veći broj radnika ali i više vanjskih sredstava koja bi pomogla u tom procesu.

Istraživanje provela
 Razvojni agencija Žepče

Anketiranje i obrada anketa:
 Marijana Tomić i Berina Grahić Mudžet

Direktorica RAŽ-a
Branka Janko
 Branka Janko